

Viborg Kommune
Børnehuset Kølvrå

PÆDAGOGISK LÆREPLAN 3-6 ÅR

Hjernen&Hjertet

RAMBOLL

Indholdsfortegnelse

1 INDLEDNING	3
1.1 Indledning	3
1.2 Værdier	4
1.3 Pædagogiske principper	6
1.4 Læringsforståelse	6
2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	10
2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL	10
2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV	11
2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION	12
2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN	13
2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	14
2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG	15
3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	17
3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN	17
3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER	17
3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION	18
3.4 METODER TIL EVALUERING	18
3.5 DAGTILBUDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS	18
4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER	20
4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING	20
4.2 SOCIALE KOMPETENCER	21
4.3 SPROGLIG UDVIKLING	23
4.4 KROP OG BEVÆGELSE	24
4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER	26
4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER	27
5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE	30
5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ	30
5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER	32
6 AFSLUTNING	33

1 INDLEDNING

1.1 Indledning

Kommunens fastsatte indledning

Den pædagogiske læreplan skal ses som et arbejdsredskab til at kvalificere og dokumentere 0-6-åriges læring og udvikling. Vi har i Viborg Kommunes Dagtilbud særlig fokus på de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene. Læreplanen skal sikre, at børnenes trivsel, udvikling og læring er i fokus, så børnene i samarbejde med forældre bliver rustet til at mestre de udfordringer, de møder. Læreplanen skal bruges som et dagligt, pædagogisk redskab til planlægning, refleksion, evaluering og dermed til udvikling af kvaliteten i de læringsmiljøer, vi tilbyder børnene.

I Dagtilbud i Viborg Kommune rettes blikket mod kerneopgaven – opgaven vi løser sammen til gavn for barnet. Når vi udarbejder den pædagogiske læreplan, skal vi have forståelse for kerneopgaven, og bevidstheden om, hvordan vi sammen løser opgaven, skal være indeholdt i de opstillede mål og tiltag.

Ledelsen bør sikre, at bestyrelsen får forelagt det arbejde, som ledelse og personale foretager i forbindelse med udarbejdelsen, godkendelsen, evalueringen og opfølgningen af den pædagogiske læreplan.

Denne pædagogiske læreplan er gældende for perioden 2017 til 2018.

Dagtilbuddets indledning

I Børnehuset i Kølvrå bliver vores pædagogiske læreplan til i en proces - hvor personalet hver har 2 læreplans temaer, de har hovedansvaret for at få formuleret - med tanke på vores fælles pædagogiske praksis og de fælles mål, der er udarbejdet i samarbejde med bestyrelsen. Derudover tænker vi vores Ecers og Feccers evalueringer ind - ud fra den dialog personalet havde i februar 2016 - hvor vi havde den store fælles evaluering. Her har vi valgt at have øje for "guldet" - det vi gerne vil bevare, da vi kan se, hvordan det understøtter børnenes udvikling, læring, dannelse og trivsel i hverdagen - gennem hverdagens pædagogiske dokumentation i form af videooptagelser, praksisfortællinger, logbogsfortællinger og små solstråle fortællinger, der har fokus på "tegn" på læring - både de planlagte tegn på læring og de tegn er overrasker - altså sidegevinsterne som vi ikke havde tænkt på i planlægningsfasen, men først opdager, når vi afprøver og eksperimenterer i praksis sammen med børnene.

Vi har også valgt at sætte et fokus på it og digitalisering - da vi score meget lavt her både i ecers og feccers - og det ikke umiddelbart er noget - der naturligt får sin "plads" i det pædagogiske arbejde - hos os. Vi skal gøre en bevidst prioritering og systematisk indsats for at få denne vinkel ind i det pædagogiske arbejde på en kvalificeret og professionel måde. Vi vil have fokus på områder af it og digitalisering - hvor børnene gennem en legende tilgang kan afprøve og eksperimenterer med forskellige apps - med videoer af sig selv og børnegruppen - tegninger, billeder, lyd osv. - så det er kun fantasien der sætter grænserne.

Temaerne er fordelt sådan, at det personale, som har spidskompetencer f.eks. inden for musik og sprog - har temaet "sprog" - de personaler, der har spidskompetencer inden for natur - har fået temaet "natur og naturfænomener" osv. Det personale, der har spidskompetencer inden for it og digitalisering - har budt i med 2 tiltag under hvert tema - da vi i vores tilgang har valgt, at implementere den del ved gøre det til en del af hvert læreplanstema og ikke et tema for sig selv.

Når personalet har skrevet deres udkast på læreplans temaet, tager vi dette i proces igen - i fællesskabet - hvor alle byder ind og løfter udkastet - som herved bliver til vores endelige udgave af vores fælles pædagogiske læreplan for perioden 2016 til 2018.

Illustration 1

1.2 Værdier

Kommunens fastsatte værdier

Værdisættet fra "Lys i øjnene" udgør det fælles grundlag for arbejdet med børn i Viborg Kommune:

- Ethvert barn er unikt og kompetent og skal mødes som sådan.
- Børn deltager aktivt i sunde fællesskaber. Derfor vil vi skabe sammenhæng og helhed i børns liv.
- Børn er forældrenes ansvar. Derfor samarbejder vi med forældrene om deres børns udvikling og trivsel.
- Børn møder engagerede og faglig kompetente voksne. Derfor anvender vi den viden, der virker.
- Alle arbejder målrettet med en sundhedsfremmende, forebyggende og tidlig indsats. Derfor har vi særligt fokus på det brede tværfaglige samarbejde i nærmiljøet.

Derudover er "Det Strategiske Hus" Viborg Kommunes samlede vision, mission og strategi for dagtilbud. Vi vil:

- Være anerkendende og fokusere på børnenes ressourcer.
- Understøtte læring i børnefællesskaber.

Dagtilbuddets værdier

Troværdighed og gensidig respekt ser vi som helt grundlæggende for, at vi kan lykkes som pædagogisk personale i samværet med børnene, i samarbejdet med forældrene og i personalegruppen samt det tværfaglige samarbejde.

Engagement ser vi som den drivkraft, der sikrer, at vi hver dag kan møde barnet, forældrene og hinanden med empati og faglig nysgerrighed. Vi mener, at disse værdier vil være at finde som en rød tråd gennem vores pædagogiske læreplan

Alle medarbejder har i 2015 været på marte meo kursus - som er en metode, der understøtter denne ressourceorienteret tilgang - både i det pædagogiske arbejde, hvor der er fokus på det positive samspil og relationen med børnene ud fra nogle fælles principper. Hvilket også skaber en rød tråd i forhold til vores sprog og hvordan vi er positive rollemodeller for børnene i hverdagen. I forældresamarbejdet og i personalegruppen - hvor vi "løfter" hinanden gennem det at se og være nysgerrige - primært på det der virker og ressourcerne i den kontekst vi er i (analysemodellen - lp tænkningen)- om det er hverdagen med børnene, forældresamtaler, tværfagligt samarbejde, sparring med kollegaer osv

Vi arbejder med at skabe læringsmiljøer hvor alle børn trives - og hvor de lærer og udvikler sig ud fra deres individuelle behov og ressourcer med udgangspunkt i nærmeste udviklings zone.

Vi er en alders integreret institution med børn fra 0 til 6 år - vuggestue og børnehave i ét hus. Her strukturerer og organiserer vi hverdagen - så vi både arbejder på tværs af alder og udnytter de værdifulde læringsrum, der ligger her - hvor de yngre børn spejler sig i de ældre børn - og de ældre børn oplever at kunne give omsorg og hjælpe de yngre børn og derigennem være positive rollemodeller. Et fantastisk middel til dette er f.eks. sang og musik hvor alle, uanset alder, oplever at kunne bidrage positivt ind i et fællesskab, som er båret af kropslighed, rytme, glæde osv. Hverdagssituationerne og vores rutiner er også læringsrum, hvor børnene guides i at få øje på hinandens ressourcer f.eks. at de ældre børn hjælper de yngre børn i garderoben, når vi skal på tur mv.

Vi har også organiseret strukturen i hverdagen således, at der også er alders opdelte grupper, hvor børnene er mere jævnbyrdige i forhold til at deltage i forskellige aktiviteter og hvor der skabes gode rammer for fordybelse - og lege - som udfordre dem på samarbejde, tur tagning, italesætte ønsker og behov, det at kunne give og tage i mod osv.

Vi er med i 2 projektforsøg - "VIDA" som primært er børnehavedelen. I VIDA projektet har vi fokus på at skabe nye faglige standarder - i forhold til forældreinddragelse og vores måde at planlægge, udføre, dokumentere og evaluere vores pædagogiske praksis. "Barnet i Centrum2" - hvor der er fokus på vuggestuebørnene - i forhold til vores måde at tænke didaktisk på. I begge projekter arbejder vi på tværs af bhv. og vuggestue.

Vi har et aktivt forældreråd, der har fokus på børne- og forældre-fællesskabet i huset. De er aktive i forhold til at arrangere fælles aktiviteter, som altid har base i børnehuset og herved giver alle mulighed for at deltage. Børnene er i deres kendte og trygge rammer og der er plads til udfoldelse og leg både ude og inde. Der er tænkt på, at ved hvert arrangement - er der en aktivitet, som vi er fælles om - og alle kan deltage i og som skaber et naturligt "fælles" - det kan være "bygge pilehytter", "klippefastelavnspynt", "male på glas" eller lign. Derudover er der et let måltid mad - så det er let at komme hjem og selve madlavningen og hyggen omkring spisningen er også et fællesskab alle kan deltage i.

1.3 Pædagogiske principper

Kommunens fastsatte pædagogiske principper

1. Princip: Det pædagogiske arbejde skal tilrettelægges, så det enkelte barn sikres den bedst mulige udvikling og læring i hele dets hverdag.
2. Princip: Der skal være fokus på at skabe de bedst mulige læringsmiljøer, hvor der tages hensyn til barnets perspektiv og det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.
3. Princip: De professionelle guider alle børn i forhold til at opleve værdien af fællesskab.
4. Princip: Dialog og samarbejde med forældre og netværk er en naturlig del af arbejdet med at sikre børns trivsel og læring.
5. Princip: Der fremmes en kultur, hvor arbejdet med IT er en naturlig del af det daglige arbejde.

Dagtilbuddets pædagogiske principper

1. Princip: se på det enkelte barn og børngruppen - og tænke ud fra deres interesser og resourcer i hverdagen
2. Princip: indrage børnenes perspektiver i arbejdet med de pædagogiske læreplaner i hverdagens praksis
3. Princip: understøtte børnene i at få øje på hinanden resourcer i leg og i hverdagssituationerne
4. Princip: bruge marts tilgangen koblet med kontekst tænkningen i analyse modeller - hvor der er fokus på justeringer i konteksten
5. Princip: afprøve og eksperimentere med forskellige apps hvor barnet er aktør i egen elektroniske læreproces

1.4 Læringsforståelse

Kommunens fastsatte læringsforståelse

Jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud":

Tidlig læring er centralt for udvikling af børns potentialer og kompetencer. Oplevelsen af tryghed og tillid er de bedste betingelser for læring og udvikling. Tilknytningen er af stor betydning for børns udviklings- og læringsprocesser.

Læring handler om dannelse og udvikling og er en forandringsproces, der fremmer tilegnelsen af nye kompetencer. Det er en proces, hvor barnet omformer og udvikler sin viden, forståelse og færdigheder.

Begreberne læring og udvikling går hånd i hånd. Barnet lærer, når det udvikler sig og udvikler sig, når det lærer. Begrebet læring kan også være et synonym for socialisering og/eller dannelse og knytter sig til barnets refleksion, handlinger og identitet.

En af de grundlæggende tanker bag den pædagogiske læreplan er, at hvert barn er medskabere af sin egen læring – en læring, som personalet skal støtte, guide og udfordre, hvad enten der er tale om planlagte aktiviteter eller spontant opståede situationer. Derfor har hele læringsmiljøet en betydning for børnenes udvikling og læring.

Ved læringsmiljø forstås bredt dagtilbuddets kultur og atmosfære, personalets rolle, de fysiske rammer, organiseringen og de metoder, der bliver brugt i de enkelte dagtilbud til at fremme børnenes læring.

Man kan også sige, at læring på en gang foregår i et spændingsfelt mellem det kognitive, psykodynamiske og samfundsmæssige - altså mellem barnets erkendelse, mestring, motivation, følelser og omgivelserne.

Dagtilbuddets læringsforståelse

I børnehaven sker børns læring gennem en vekselvirkning mellem tilrettelagte aktiviteter, hverdagsrutiner og egne spontane oplevelser gennem leg. Vi tager udgangspunkt i det, der optager børnene i dagligdagen og tilrettelægger ofte aktiviteterne efter det. Det er samtidig vores opfattelse, at det de voksne er engageret i ofte tiltrækker børnene. På denne måde er der samspil mellem voksen- og barneperspektiv.

Vi tænker de 4 læringsrum ind i forhold til at "gå foran" barnet og vise vejen - "gå ved siden af" og guide og opmuntre, "gå bagved" og følge barnets initiativer og gøre betydningsfuldt. Ved at være nysgerrige og afvente børnenes initiativer - bliver det muligt for børnene at "vise de voksne vejen" - her oplever vi at der ligger rigtig meget læring - både for børn og voksne. Det er her vi ofte ser de "tegn" på læring der overrasker - og som vi måske ikke fik øje på - hvis vi fulgte "planen". Denne situations bevidsthed i vores pædagogiske praksis - er et fokus fremad rettet - så vi har læreplanen i "baghovedet" og samspillet og børnenes initiativer i "forhovedet".

Vores fokus er også at se børnenes læring hele dagen og gøre dette mere synligt for forældrene - det er både de planlagte aktiviteter, de spontane oplevelser, der opstår i løbet af dagen - men også alle hverdagsrutinerne - som når vi går på badeværelset, dækker bord, spiser, rydder op, tørre borde af og fejer efter maden, i garderoben hvor tøjet skal af og på osv.

Vores fokus er også på de læreprocesser der er børnene i mellem - hvor de yngre børn spejler sig i de større børn - hvor de større børn har omsorg for de yngre børn. Hvor vi italesætter børnene i deres leg, aktiviteterne, hverdagsrutinerne med hinanden og forstørre deres ressourcer og omsorg over for hinanden.

Vi har i vores VIDA projekt valgt at have fokus på at skabe "deltagerbaner" for forældre - i forhold til gøre børnenes læring til et fælles ansvar. Det har vi valgt at gøre ved nogle simple aktiviteter - hvor der kommer fokus på børnenes læring - f.eks. via "følelseskufferten" som børnene på skift har med hjem og bringer med tilbage i fællesskabet med gruppen.

Arrangere "Workshop" for forældre, børn og personale - hvor vi i fællesskab får lavet nogle konkrete pædagogiske/forældre redskaber som skaber fællesretning i samarbejdet. Vores næste fokus er på læreplanstemaet "barnets alsidig personlighedsudvikling" - hvor vi i samarbejdet med forældrene understøtter barnets evne til følelsesmæssig regulering - ud fra redskaberne i "hjernesmart pædagogik"

Illustration 2

	Børn har ringe indflydelse på form og indhold	Børnene har høj indflydelse på indhold og form
De voksne har høj grad af indflydelse på indhold og form	1. Læringsrum Voksenskabtlæring. Den voksne går foran barnet. Den voksne har sat et bestemt indhold på programmet. Børnene skal lære noget bestemt.	2. Læringsrum Voksenstøttet læring. Den voksne går ved siden af barnet. Den voksne støtter og udvikler sammen med børnene. Børnenes medbestemmelse er medtænkt i projekter og aktiviteter. Støtte børns læring gennem samtaler. F.eks. følge børnenes spor.
De voksne har lav grad af indflydelse på indhold og form		3. Læringsrum Leg og spontane oplevelser. Den voksne går bag ved barnet. Den voksne skaber muligheder og udfordringer gennem tilrettelæggelse af et miljø for leg og oplevelser. De pædagogiske handlinger ligger underforstået i miljøet. F.eks. ved overvejelser over legepladsens indretning.

Fig. 1: De tre læringsrum (Basil Bernstein 2001)

2 GENERELLE RAMMER FOR ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

2.1 DE OVERORDNEDE LÆRINGSMÅL

Kommunens fastsatte overordnede læringsmål

For at børnene kan mestre eget liv og bliver robuste, har det jf. "Læreplaner og pædagogisk praksis - En vejledning til det pædagogiske personale i Dagtilbud" betydning, at:

- de professionelle gennem fællesskabet giver børnene mulighed for at lære at samarbejde og være en del af et struktureret og ustruktureret samvær
- de professionelle giver børnene mulighed for, at de kan mærke sig selv, sætte ord på følelser og behov
- de professionelle giver børnene mulighed for at tænke over egne handlinger og have omtanke for andre.

Disse almene kompetencer bliver udviklet i læringsmiljøer, hvor børn og voksne er sammen om aktiviteter, der stimulerer barnets sprog, motorik, viden om natur og naturfænomener samt kunst og kultur.

Jf. "Lys i øjnene" er det Byrådets mål:

- at børn bliver så dygtige, som de kan, trives og bliver livsduelige voksne. Det gør vi ved at inddrage og aktivere børnene i læringsprocessen og lade dem anskueliggøre den
- at børn, forældre og professionelle indgår i et forpligtende samarbejde. Det gør vi bl.a. ved at sætte ind på sprogområdet og herunder yde en særlig indsats for familier med flere sprog

Dagtilbuddets overordnede læringsmål

Vi har fokus på at alle børn indgår i et alsidigt læringsmiljø i deres hverdag i børnehuset - hvor der er fokus på læreplanstemaerne både ude og inde, stille aktiviteter og aktiviteter med et højt energi niveau, krop og hjerne, tid til sig selv og være i fællesskaber på kryds og tværs, større og mindre grupper osv..

Vi er bevidste om hvilke ressourcer og kompetencer vi ønsker børnene skal tilegne sig - set i et samfundsperspektiv og det at kunne livet.

At børnene mærker sig selv og lærer at kende deres egne følelser og behov og får ord for dette. At de udvikler en kropsbevidsthed og et positivt selvbillede, der skaber grobund for at kunne udvikle deres sociale kompetencer og være i fællesskaber på en konstruktiv måde. Dette understøtter også børnene i at turde udfordre sig selv og afprøve og eksperimentere med nye udfordringer som de møder i hverdagen.

Vi arbejder både i strukturerede og ustrukturerede sammenhænge, hvor vi har fokus på at italesætte børnenes ressourcer over for hinanden og gøre dem "større" og betydningsfulde.

Vi har gennem forældresamarbejdet i vores VIDA projekt fokus på at understøtte børnenes følelsesmæssige regulering og skabe læring gennem viden og færdigheder i forhold til konfliktløsning børnene i mellem. Her har vi ud over fokus på børnenes læring også fokus på de voksnes og forældrenes læring omkring, hvordan vi understøtter bedst muligt i fællesskab. Det har vi gennem konkrete redskaber, hvor forældrene også er med f.eks. "følelseskufferten" og "amygdalaflasken"/amygdala perspektivet og hvordan vi bruger redskaberne sammen med børnene - fælles "workshop" - hvor vi laver redskaberne sammen, der er en folder, lavet af personalet, med beskrivelser og vi har en dialog med forældrene løbende og på selve workshoppen om, hvordan de kan bruge redskaberne derhjemme og hvilken betydning de som forældre har for barnets trivsel, læring, udvikling, dannelse og hvor meget værdifuldt vi kan i fællesskab/i samarbejdet.

2.2 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR BØRN MED SÆRLIGE BEHOV

Kommunens fastsatte læringsmål for børn med særlige behov

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra tre grundlæggende værdier:

1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og ikke dets mangler.
2. Forældrene er aktive samarbejdspartnere. Forældrene er en ressource.
3. Det tværfaglige professionelle samarbejde og de tværfaglige ressourcer vægtes højt. Der skabes fælles begreber og forståelse af hinandens praksis.

I forhold til børn, som viser tegn på mistrivsel, skal analysemodellen anvendes til at undersøge barnets signaler som grundlag for en tidlig indsats.

Dagtilbuddets læringsmål for børn med særlige behov

Jf. TOPI (Tidlig opsporing og indsats) arbejder vi ud fra de tre grundlæggende værdier:

1. Barnets adfærd ses i den sociale kontekst, hvori barnet indgår. Fokus på barnets ressourcer og hvad barnet kan byde ind med i fællesskabet. F.eks. når vi har de 3 trivselsmålinger om året, hvor vi positionerer børnene i vores kontekst - enten som en grøn, gul eller rød position. Når et barn positioneres i gul eller rød så er opgaven, at hvert personale i teamet efterfølgende nævner de ressourcer som de ser barnet indeholder, herved har kontakt pædagogen, som er "tovholderen", mange forskellige ressourcer at arbejde ud fra, i udarbejdelsen af analysemodellen, sammen med forældrene, hvor der justeres i barnets kontekst, for sammen at arbejde hen imod at få barnet i grøn/trivsels positionen.

2. Forældrene er en ressource og det vigtigste i barnets liv. Derfor inddrager vi forældrene i samarbejdet lige fra starten af og i fællesskab finder vi vejen frem til, hvordan vi skaber de bedste betingelser for barnets udvikling, læring, dannelse og trivsel.

Det gør vi ud fra, at forældre og kontaktpædagog, gennem dialogen, finder frem til hvilken kontekst "ændring" i analyse modellen, der vil være den mest betydningfulde indsats for barnet at starte ud med og se hvordan det løbende har indvirkning på barnets trivsel og de andre forslag til kontekst ændringer. I den løbende kontakt/dialog med forældrene ser vi om vi kan skabe trivsel for barnet og kan vi ikke det, bruger vi vores sparringsmuligheder med PPR. Vi har en fast tilknyttet ppr psykolog og tale- hørekonsulent, der kommer i huset, hvor vi kan få sparring - både faglig sparring og sparring sammen med forældrene. Er dette ikke nok, så har vi vores tværfaglige fokusgruppemøder, som giver sparring fra mange forskellige faglige vinkler.

2.3 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR METODER OG AKTIVITETER TIL INKLUSION

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter til inklusion:

Det er Viborg Kommunes målsætning, at der skal skabes en rød tråd i barnets liv gennem samarbejde mellem forskellige dagtilbud og mellem dagtilbud og skole. De kompetencer og ressourcer barnet har opnået i sit nuværende dagtilbud, skal det kommende dagtilbud/skolen bygge videre på sammen med barnet og forældrene.

Det sikrer vi, gennem vores systematiske planlagt pædagogisk praksis, hvor vi er undersøgende på hvilke strukturer, redskaber, kommunikation, sociale sammenhænge osv., der understøtter det enkelte barns deltagelses- og læringsmuligheder. Det gør vi bl.a. gennem TOPI redskaberne med trivselsrunder, analysemodeller og handleplaner via smtte-modeller. Samt vores tætte forældresamarbejde og muligheder for tværfaglig sparring.

Vi bruger alt den værdifulde viden vi har om det enkelte barns individuelle behov og ressourcer i hverdagen, i egen praksis. Og videregiver den viden i overleveringen fra vuggestue til børnehave og i overgangen til skolen. Omvendt tænker vi også dagplejens viden fra overleveringssamtalerne ind i vores hverdag i børnehaven og forsøger derigennem at skabe de bedste rammer for barnet i den nye kontekst.

Forældrene er altid en aktiv del af overleveringen, både i forhold til at arbejde med de kontekstjusteringer, der skal til for, at barnet trives og får en god start, og i forhold til at give vigtige informationer videre omkring barnets ressourcer og der hvor det er sårbart, dette gøres bl.a. ved overleveringssamtalen.

Vi har et tæt samarbejde med dagplejen, vuggestuen (som er i eget børnehus) og Karup skole. Børnene oplever de nye rammer i en periode op til overgangen, så vi skaber genkendelighed og sammenhæng. Børnene møder nye voksne, nye børn, oplevelser og indtryk sammen med deres kendte kammerater og kendte voksne, hvilket skaber tryghed og sammenhæng til det "nye" tilbud, og børnene får en oplevelse og erfaring med at kende det "nye" inden selve opstarten. Det er med til at skabe forudsigelighed og tryghed så barnet kan bruge sin opmærksomhed og energi til at være deltagende i de nye rammer, og derigennem få en positiv start, med en følelse af at være deltagende i fællesskabet og kunne mestre overgangen. Det ser vi er vigtigt for ALLE børn, men særlig vigtig for de udsatte børn, da de ofte har mange andre aspekter med sig, som kræver en ekstra indsats fra deres side af - i en kortere eller længere periode.

2.4 ARBEJDET MED LÆRINGSMÅL FOR SPROGINDSATSEN

Kommunens fastsatte sprogindsats

Alle 3-årige skal sprogvurderes. Det anbefales, at de 3-årige - når vurderingen viser, at de har behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats - revurderes ved en 5-årsscreening. Det er lederens ansvar at udføre sprogvurderingen og sætte en eventuel sprogindsats i værk. Til sprogvurderingen anvendes Rambølls modul, og den foretages af en pædagog i institutionen.

Dagtilbuddets sprogindsats

Vi har 2 personaler, der er "tovholder" i forhold til sprog indsatsen - et personale i vuggestuen og et personale i børnehaven.

Det personale, der har "tovholder" funktionen i børnehaven laver sprog vurderinger af alle børn - når barnet er ca. 3,4 år. Dette personale laver igen sprog vurdering på alle børn, når de fylder 5 år.

Hvis børnene ligger i særlig eller fokuseret indsats er det de 2 "tovholdere", der har børnene inde i små sproggrupper - de kan være i størrelsen fra 1 barn til 4 børn typisk.

Det er også "tovholderne", der i samarbejde med tale- høre konsulenten laver en handleplan som der arbejdes ud fra sammen med forældrene og barnets kontaktpædagog.

Vi afholder sprogfokusmøder, hvor "tovholderne" sammen med lederen og tale-høre konsulenten gennemgår alle de børn vi har sprogindsats på. Vi laver en status sammen på, hvor er barnet nu og hvad skal der til fremadrettet samt justerer handleplanen. Det vurderes løbende om forældrene og kontaktpædagogen skal deltage på dette møde eller om det tages med af "tovholder" og indarbejdes i gruppeaktiviteterne, hverdagen, forældresamarbejdet mv.

Ellers har vi, i hverdagens pædagogiske praksis, et særligt fokus på sprog indsatsen, dette kobler sig til Marte Meo metoden, hvor der er fokus på at sætte ord på omverden, barnets initiativer, den voksnes handlinger, barnets følelser - stemninger, tilstande osv. dette fokus kvalificerer vi via video analyser af egen praksis, hvor vi ser på hvor vi lykkes med dette i samspillet og hvad vi med fordel kan gøre mere af for at understøtte barnet/gruppen.

Vi har fokus på sprog, gennem "hit med sproget", hvor vi, i hverdagens pædagogiske praksis, bruger redskaberne med dyrene, rim og remser, opmærksomheden på lyde/sproglyde mv.

Vi bruger også "hit med musikken" som vi kan se i særlig grad skaber rammer for inkluderende fællesskaber, hvor alle børn er optaget, engagerede, i bevægelse, byder ind og deltager med et smil, uanset alder, udviklingsniveau, sproglig oprindelse osv.

2.5 ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Kommunens fastsatte arbejde med overgange og sammenhæng

Det er Byrådets mål, at der er sammenhæng og helhed i børnenes liv. Det gør vi ved at arbejde systematisk med at skabe gode overgange for børn og inddrage forældrene i det arbejde.

I Viborg Kommune ønsker vi, at der opstilles mål for overgange mellem dagpleje og børnehus for at sikre, at alle børn får den bedst mulige overgang fra et dagtilbud til et andet. For at sikre at vigtig viden ikke går tabt i overgangene, har Viborg Kommune udviklet en fælles overgangsmodel og et fælles overgangsskema i forbindelse med TOPI.

Dagtilbuddets arbejde med overgange og sammenhæng

Forældrene er altid en aktiv del af overleveringen, både i forhold til at arbejde med de kontekstjusteringer, der skal til for at barnet trives og får en god start og i forhold til at give vigtige informationer videre omkring barnets ressourcer og der hvor det er sårbart, dette gøres ved en overleveringssamtale.

Inden overleveringssamtalen har vi, med forældre til børn i gul eller rød position, arbejdet ud fra en fælles handleplan, som vi hver især har budt ind på, hvordan vi i forhold til den aktuelle udfordring, bedst muligt understøtter barnets læring, udvikling og trivsel. Der har været et løbende forældresamarbejde og den viden vi har, omkring barnets ressourcer og behov samt hvilke strukturere, socialkontekster osv. der understøtte barnet bedst muligt, videregiver vi, i fællesskab med forældrene, til det nye dagtilbud eller skole ved overleveringssamtalen.

Vi har et tæt samarbejde med dagplejen, vuggestuen (som er i eget børnehus) og Karup skole. Hvor børnene oplever de nye rammer i en periode op til overgangen, så vi skaber genkendelighed og sammenhæng. Børnene møder nye voksne, nye børn, oplevelser og indtryk sammen med deres kendte kammerater og kendte voksne, hvilket skaber tryghed og sammenhæng til det "nye" tilbud og børnene får en oplevelse og erfaring med at kende det "nye" inden selve opstarten. Det er med til at skabe forudsigelighed og tryghed så barnet kan bruge sin opmærksomhed og energi til at være deltagende i de nye rammer og derigennem få en positiv start, med en følelse af at være deltagende i fællesskabet og kunne mestre overgangen. Det ser vi er vigtigt for ALLE børn, men særlig vigtig for de udsatte børn, da de ofte har mange andre aspekter med sig, som kræver en ekstra indsats fra deres side af i en kortere eller længere periode.

2.6 METODER OG AKTIVITETER I ARBEJDET MED OVERGANGE OG SAMMENHÆNG

Dagtilbuddets metoder og aktiviteter i arbejdet med overgange og sammenhæng

Dagplejen kommer på besøg i børnehuset én gang om måneden, så børnene møder personalet og de børn de senere skal overleveres til. Børnene lærer herved også de fysiske rammer at kende, så de ved hvor tingene er. De får et indblik i vores struktur og hvad det vil sige at gå i børnehaven sammen med deres trykke voksen og de børn barnet kender.

I forhold til at skabe sammenhæng for barnet ved overgang til skole, har vi valgt forskellige samarbejdsformer. Vi starter ud med et samarbejde sammen med de andre børn og voksne fra en anden institution i Karup, da alle børnene skal starte på Karup Skole.

Vi mødes på skolen i SFOens lokaler, herved lærer de også de fysiske rammer at kende.

Så er der besøg på skolen og o-klassens lære besøger børnehaven. Der er besøg i 0-klasserne og fællesture for alle kommende skolebørn. Så de ved skolestart har kendskab til de børn og voksne de skal overleveres til samt de kender de fysiske rammer - både inde og ude - det giver tryghed og forudsigelighed for børnene og gør overgangen nemmere.

Illustration 3

3 PRIORITERING, DOKUMENTATION OG EVALUERING AF ARBEJDET MED DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

3.1 FAKTA OM INSTITUTIONEN

Dagtilbuddets beskrivelse:

Vi er et integreret børnehus med børn i 0 til 6 årsalderen - børnehaven og vuggestue i ét hus.

Vi åbner fælles om morgen og er i børnehavens fællesrum. Når alle har spist morgenmad og klokken bliver 8.00 går vuggestuen op og fordeler sig på 2 grupper - klatremusene som er de ældste vuggestuebørn og spirene som er de yngste vuggestuebørn.

Børnehaven er fælles ind til kl. 9.00 - hvor de også deler sig i deres 3 alders opdelt grupper.

Vi er et lille børnehus - så børnehavegrupperne er typisk på 11-13 børn - hvor yngste børn -myrene bliver en større gruppe hen over året.

I de aldersopdelte grupper, både i børnehaven og i vuggestuen, er der fokus på at skabe et læringsrum med de erfaringer børnene gør sig i spisesituationerne. De voksne har fokus på at benævne omverden, f.eks. hvilke frugter de spiser, hvor mange der er og hvornår tallerkenen er tom. Børnene får lov til at gøre alt det de kan selv; dække borde, være opmærksom på, at når de selv har fået, så får barnet ved siden af også, de hælder selv vand op i koppen, tørre op hvis de spilder, venter på tur både fysisk, i forhold til at sende vandet og maden rundt, men også i dialogen med hinanden og de voksne.

Over middag går vi på legepladsen i børnehaven, hvor vi støtter op om børnenes spontane leg og udvider med ny læring f.eks. den de har tilegnet sig om formiddagen i de mere strukturerede rammer.

Sidst på dagen går vi sammen i vuggestuen og her er børnene igen sammen på tværs af alder, med de muligheder, der ligger her; spejling, omsorg samt gensynsglæde - børnehavebørnene ser frem til denne afslutning på dagen med de mindste og vuggestuebørnene stråler når de større børn kommer med knus og kram og gerne vil hjælpe til.

Vi har pt. 7 flersproget børn i institutionen - bl.a. fra polen, Rusland og Syrien. Hvor vi også bruger tolk i nogle situationer omkring forældresamarbejdet.

I Børnehuset er der 6 pædagoger, 3 PAU'er - løbende studerende og en børnehusleder.

3.2 PRIORITERING - LÆREPLANER

Alle læreplanstemaer har bidraget lige meget til børnenes udvikling

Kommentar:

Vi har valgt at vægte alle 6 læreplanstemaer lige højt. De indgår løbende i vores temaer/årsplan og i de forskellige læringsrum vi har gennem vores hverdagsrutiner.

Når vi har mere fokus på ét tema end et andet, er det ofte et udtryk for med hvilket perspektiv/tema vi vælger at se ud fra/fokusere på i vores planlægning, proces, dokumentation og evaluering. Alle aktiviteter og hverdagsrutiner kan ses ud fra mange temaer, f.eks. kan spise situationerne ses ud fra "barnets alsidige personlighed" med fokus på sanser oplevelser og selvhjulpenhed, den kan også ses ud fra "sociale kompetencer", hvor børnene sender maden rundt, hjælper hinanden hvis noget er svært, dialogen omkring maden, den kan også ses ud fra temaet "sprog" - hvor vi har fokus på at benævne omverden; maden, duften, være undersøgende på hvad det er vi spiser, hvor maden kommer fra osv. Så læreplanstemaerne er i spil fra mange perspektiver, men i forhold til at skabe en bevidst pædagogisk praksis og være didaktiske i vore planlægning/målsætning for børnenes læring, udførelse, dokumentation og evaluering, må vi snævre vores blik ind så vi finder fokus og det bliver håndterbart.

3.3 VÆRKTØJER TIL DOKUMENTATION

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at følgende værktøjer særligt benyttes til dokumentation af arbejdet med læreplanerne:

- Praksisfortællinger
- Foto
- Lydoptagelser
- Barnets log-bog
- log bøger med fokus på barnets og den voksens læring
- Apps - it og digitalisering er en kommende indsats

3.4 METODER TIL EVALUERING

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, at der er benyttet følgende metoder til at evaluere arbejdet med læreplanerne:

- ECERS
- SMTTE
- praksisfortællinger med tegn på læring
- video

3.5 DAGTILBUDDETS ANVENDELSE AF EVALUERING TIL UDVIKLING AF DEN PÆDAGOGISKE PRAKSIS

I forbindelse med udarbejdelsen af læreplanerne er det angivet, hvordan evalueringer skal anvendes til udvikling af den pædagogiske praksis:

Vi vil primært bruge praksisfortællingerne, video og logbøgerne til at evaluere, hvor vi i analysen har fokus på tegn på læring - både hos barnet og den voksne. De tegn på læring vi planlægger og de tegn på læring, der overrasker og som vi måske ikke lige fik øje på i planlægnings og udførelsesfasen.

Vi vil bruge Ecers til at finde "guldet" - det vi skal bevare, gøre større og mere af. Samtidig vil vi bruge scoren til at se på hvilke "nye" ting vi skal drage ind og gøre til en del af vores pædagogiske praksis.

Vi har fra sidste Ecers evaluering valgt at bevare "guldet" og gennem denne dialog, skabe en bevidsthed om, hvad det er for en konkret pædagogisk praksis vi skal gøre større og mere af, vores pædagogiske arbejde omkring at understøtte børnefællesskaber og børnenes sociale kompetencer samt børnenes alsidig personlige udvikling og vores arbejde med børn med særlige behov.

Der hvor vi skal gøre nyt, er i forhold til it og digitale medier, som på nuværende tidspunkt er en meget lille del af børnenes hverdag og den pædagogiske praksis.

Vi vil bruge videoklip til at analysere vores egen praksis og se hvor vi lykkes i forhold til den fælles målsætning og tegn på læring f.eks. i vores hverdagsrutiner; middagssituationen, i garderoben osv. Vi vil også have fokus på at udvikle den anerkendende tilgang ud fra marts meo principperne og derigennem blive mere bevidste og professionelle i samspillet med børnene på mikro niveau. Hvor er det samspillet lykkes i den "opgave" eller aktivitet vi er sammen om og gøre mere af dette i den fremtidige pædagogiske praksis, så vi udnytter de læringspotentialer der gives mulighed for.

Illustration 4

4 MÅLSÆTNINGER FOR DE ENKELTE LÆREPLANSTEMAER

4.1 ALSIDIG PERSONLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med alsidig personlig udvikling angivet:

Udviklingen handler i høj grad om, at børn opbygger og udvikler deres selvfølelse og tør udfolde sig selv. Alsidig personlig udvikling understreger, at det er barnets mange potentialer, der skal udvikles og ses som en helhed. Det er i samspil med omgivelserne, at børn udvikler deres personlighed. Børn spejler sig i andre børn og voksne, og trives bedst i en omverden, der er anerkendende og medlevende - bl.a. ved at vi sætter børnenes ressourcer i centrum for samspillet og gør det tydeligt i børnegruppen. Det er vigtigt for os, at børnene lærer deres egne følelser at kende og får redskaber til følelsesmæssig regulering, da vi kan se hvordan det påvirker ALLE børnenes læringsmuligheder som helhed. Vi arbejder aktuelt med dette fokus gennem redskaberne fra "hjernesmart pædagogik" og "følelseskufferten" - som er inspireret af "start", "Mary fondens redskaber"

Vi er lyttende og afventende over for børnene og bringer deres initiativer og ideer i spil.
Vi ser på hvordan rummene er indrettet.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Det er vigtigt for os, at børnene lærer deres egne følelser at kende og får redskaber til følelsesmæssig regulering, da vi kan se hvordan det påvirker ALLE børnenes læringsmuligheder som helhed. Vi arbejder aktuelt med dette fokus gennem forskellige redskaber - følelseskufferter, amygdala "hjernesmart pædagogik" - hvor vi har fokus på få viden -sammen med forældre og børn.

Vi er lyttende og afventende over for børnene og bringer deres initiativer og ideer i spil - så de oplever at det de kommer med har betydning og værdsættes. Det gør vi gennem Marte meo principperne "benævne" barnets handlinger/initiativer og vente.

Vi opmuntre børnene til at være så selvhjulpne som de kan, gennem guidning og vente.

Vi ser på hvordan rummene er indrettet, hvordan børnene bruger rummene i hverdagen og bruger det i den pædagogiske planlægning, da vi oplever den fysiske kontekst ofte har stor betydning for de læringsmuligheder vi giver børnene - plads, lys, lyd, visuelt osv.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: har viden om amygdala og kan relatere f.eks. farverne fra redskaberne til deres egne følelser
2. Tegn: bruger amygdala redskaberne i hverdagen til at regulere deres følelser
3. Tegn: sætter ord på deres egne og andres følelser og handler hensigtsmæssigt
4. Tegn: kommer med deres ideer og initiativer fordi de oplever de bliver set og hørt
5. Tegn: udsætter egne behov til fordel for andres og tilbyder andre sin hjælp

6. Tegn: fortæller, hvad det vil være med til og ikke med til
7. Tegn: smiler og gerne vil hjælpe og har mod på at øve sig i de forskellige hverdagsrutiner
8. Tegn: deltager mere og mere - og på sigt "selv" kan gå igang med at dække bord, tage tøj på mv.
9. Tegn: at de efterspørger andre funktioner end spil og "film" - de redskaber hvor de "bruger" sig selv - billeder, lyd mv.
10. Tegn: får læring i forhold til at kunne være aktive deltager i legen med de elektroniske redskaber

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med alsidig personlig udvikling angivet:

1. Tiltag: vi eksperimenterer med amygdala perspektivet - amygdalaflasken, uret/farverne, sangende i hverdagen
2. Tiltag: vi sætter ord på barnets følelser og tilstande i hverdagen
3. Tiltag: vi bruger "følelseskassen" - fokus på redskaber hvor barnet selv eller billeder af kammerater udtrykker følelser
4. Tiltag: vi bruger marte meo principperne "benævne barnets følelser" og vente....på barnets reaktioner
5. Tiltag: vi sætter ord på børnenes initiativer - er lyttende - bringer dem i spil i fællesskabet eller over for det enkelte barn
6. Tiltag: rammer for hverdags rutinerne -børnene er deltagende - rydder op, dækker bord, tager tøj på osv.
7. Tiltag: Opmuntre børnene til selv at forsøge - gennem visuel og sproglig guidning f.eks. i garderoben
8. Tiltag: Middagssituationen, garderobe og badeværelset i forhold til at lade børnene gøre alt det de kan selv
9. Tiltag: ipads til at børnene ser sig selv og der ved bliver deres "egne" positive redskaber for læring
10. Tiltag: Vi bruger ipads til at eksperimenter med børnenes egne udtryk - billede, lyd, tegninger

4.2 SOCIALE KOMPETENCER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sociale kompetencer angivet:

Børnene udvikler sociale kompetencer, når de knytter sig til andre mennesker, samarbejder og sætter sig i andres sted. Det gælder om at være med til at lege, være med til at bygge et højt tårn, lave en hule eller lege far-mor-børn. Og være aktiv deltager i hverdagssituationerne; være med til at dække bord, rydde op, trøste et andet barn, følges ad på tur osv.

Ved at indgå i betydningsfulde børne-/fællesskaber lærer børnene at give og få omsorg og respekt, og de opnår færdigheder i forhold til at forhandle og argumentere. Udvikling af sociale kompetencer sker gennem erfaring med forskellige sociale processer, når børnene handler og er passive, ansvar og ansvarsfrihed, styrke og svaghed, magt og afmagt, nærhed og konflikt. Her er legen et centralt og unikt læringsrum for at eksperimentere med både den spontane leg og den mere strukturerede leg. Gennem egne levede erfaringer lærer børn at se og analysere forskellige sociale samspil, og de lærer at indgå i dem, forandre dem eller forlade dem

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er

følgende overordnede mål for arbejdet med sociale kompetencer angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

At børnene indgår i forskellige fællesskaber med mulighed for oplevelse og samarbejde.

at vi bruger hverdagssituationerne som læringsrum, hvor børnene lærer at hjælpe hinanden med praktiske opgaver; tørre borde af, dække bord, feje, sende maden rundt mv.

At børnene lærer at udtrykke og forstå egne følelser samt aflæse og forstå andres følelser.

Vi giver børnenes spontane leg en særlig opmærksomhed i forhold til at synliggøre børnenes ressourcer

Vi giver børnene mulighed for at indgå i demokratiske processer.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: indgår i forskellige fællesskaber og har en eller flere venner
2. Tegn: opsøger leg og aktiviteter sammen med andre børn
3. Tegn: lukker hinanden ind i legen - på sigt forhindrer at andre udelukkes fra fællesskabet
4. Tegn: er opmærksom på andre børns humør og følelser
5. Tegn: siger fra og til samt respektere når andre børn siger fra og til
6. Tegn: hviler i at de har noget at tilbyde og er hjælpsomme over for hinanden og udviser glæde ved dette
7. Tegn: samarbejder, er opmærksomme på hinandens behov - søger fælles løsninger og indgår kompromisser
8. Tegn: er hjælpsomme over for hinanden og udviser glæde ved dette
9. Tegn: bruger ipaden på en ny måde og er engageret i processen med at lave bogen
10. Tegn: bruger bogen til konfliktløsnings redskab i hverdagen

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med social kompetence angivet:

1. Tiltag: strukturerer hverdagen sådan at børnene indgår i fællesskaber - alders opdelt, på tværs af alder osv.
2. Tiltag: strukturerer hverdagen så børnene i løbet af dagen indgår i mindre - og større fællesskaber
3. Tiltag: planlægger fællesskaber og vi understøtter spontant opståede fællesskaber i hverdagen
4. Tiltag: vi bruger "følelseskasser" og "følelseskufferten" i forhold til at de får autentiske redskaber som de selv er en del af
5. Tiltag: børnene får gode sætninger i "lommen" - som "Stop hold op", "undskyld det var ikke med vilje" mv
6. Tiltag: børnenes spontane leg til at skærpe den socialeopmærksomhed - benævne ressourcer og hjælpsomhed
7. Tiltag: samarbejder om spisesituationen - dække bord, sende maden rundt, tage op så der også er til de andre mv.
8. Tiltag: ord på børnenes hjælpsomhed overfor hinanden og gør det større og bestydningsfuldt
9. Tiltag: ipaden egen bog - hvor børnene gennem guidning tager billeder af en konflikt i de forskellige stadier
10. Tiltag: de voksne hjælper børnene med at ligge lyd på og bruge bogen som et konflikt håndteringsredskab

4.3 SPROGLIG UDVIKLING

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med sproglig udvikling angivet:

Børnenes grundlæggende sproglige stimulering sker i samspillet med nærværende og lydhøre voksne. I hverdagens daglige rutiner som spisning, garderoben, puslesituationer/toiletbesøg mv. støttes børnene i at sætte ord og begreber på, hvad der foregår.

Vi har fokus på at benævne barnet og dets omverden - Marte meo principperne.

Når vi voksne er lyttende og fører meningsfulde samtaler med børnene, lærer børnene dialogformen og de lærer at forstå og have kontakt med deres omverden. Efterhånden som børnene lærer gensidig lydhørhed og forståelse, kan de også lære hvordan sproget kan bruges til konfliktløsning. Vi bruger aktiviteter som højtlesning, "Hit med lyden", sanglege, musik/sang, rim og remser som lægger op til leg med sproget.

Vores fokus er også at følge det verbale op med visuelle redskaber-billeder og piktogrammer.

At børnene gennem sproget, verbalt/nonverbalt, bliver inddraget i demokratiske processer, hvor de oplever at der bliver lyttet til og handlet på det, de kommer med.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med sproglig udvikling angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Alle børn opnår et varieret og mangfoldigt ordkendskab og ordforråd.

Vi benævner børnenes initiativer, følelser og omverden i hverdagssituationerne, aktiviteterne, rutinerne osv. - det er her børnene møder et alsidigt ordforråd, opnår forståelse for sin egen verden og andres verden. Vi voksne udnytter det læringspotentiale, der altid er tilstede uanset tid, sted, ressourcer osv. "nuet i samspillet med børnene". Dette rummer altid et læringsrum for gentagelser og levede erfaringer, som er værdifuldt i børnenes læreprocesser generelt.

Vi vil skabe rammer for at alle børn lærer dialogformen og opnår læseforståelse

Vi vil skabe rammerne for, at børnene opnår sproglyds- og bogstavs kendskab.

Vi bruger "hit med sproget" og "hit med musikken", som gennem en legende tilgang som fanger børnenes opmærksomhed - uanset udviklingsniveau og hvor der er fokus på de 4 dimensioner. de børn der vurderes til en særlig/fokuseret indsats er i mindre sproggrupper

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Bruger sproget til at skabe forståelse, kontakt, få hjælp og konfliktløse
2. Tegn: Bruger et varieret sprog og bruger nye ord løbende
3. Tegn: Kan fortælle med og digte videre på en historie
4. Tegn: Viser interesse for bogstaver og tal og senere benytter ord, tal og bogstaver i leg
5. Tegn: Synger spontant kendte eller selvdigtede sange
6. Tegn: Bliver understøttet så de udvikler sig positivt - især inden for de dimensioner der udfordre
7. Tegn: Bruger ipaden med vendespillet i hverdagen på lige fod med andre spil mv.
8. Tegn: Bruger redskaberne spontant og efterspørger dem hvis de ikke står fremme
9. Tegn: Bruger de små laminerede bøger mv. og spontant synger sangene, siger rimene mv.

10. Tegn: Bruger opslagene/redskaberne i deres spontane "leg", i kontakten med personale og forældre

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med sproglig udvikling angivet:

1. Tiltag: Benævne børnenes initiativer, følelser og omverden - i hverdagssituationerne, aktiviteterne, rutinerne osv.
2. Tiltag: Bevidsthed om vigtigheden af gentagelser - og præsentere børnene for nye ord løbende
3. Tiltag: Dialogislæsning - hvor den voksne læser/fortæller og stiller åbne spørgsmål i dialogen med børnene
4. Tiltag: "Hit med sproget" med opmærksomhed på sproglydene - vi bruger sproghusets forskellige redskaber
5. Tiltag: "Hit med musikken" hvor der er fokus på inkluderende fællesskaber omkring sang, rim og remser, musik mv.
6. Tiltag: Mindre sproggrupper - hvor der er fokus på at understøtte gennem barnets sprogvurdering
7. Tiltag: Ipad - børnene tage billeder af "hit med sproget" dyrene og lægge lyd på til vendespil
8. Tiltag: Udvikle små konkrete redskaber som fanger børnenes opmærksomhed - f.eks. vendespil med lydkasser
9. Tiltag: Lave sproglige redskaber der er let tilgængelige i hverdagen - små laminerede bøger som kan holde
10. Tiltag: Sætte redskaberne op synligt rundt om i huset - bruges som små "dryp" af læring i hverdagen

4.4 KROP OG BEVÆGELSE

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med krop og bevægelse angivet:

Børn, der er fysisk aktive, bliver fortrolige med deres krop, og udvikler lyst til at lege, bruger kroppen og bevæger sig. Kroppen er børnenes værktøj til at bevæge sig og sanse verdenen. Kroppen er et sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for barnets erfaring, viden, kommunikation samt følelsesmæssige og sociale processer. Ved at styrke børns motoriske færdigheder, udholdenhed og bevægelighed, forstærker man deres forudsætninger for at udvikle sig - generelt.

Bevægelse giver barnet erfaringer med kroppens brug og muligheder. Fysisk aktive børn udvikler fortrolighed med deres krop, lyst til at bevæge sig og livslyst. Både lugtesansen, smagssansen, høresansen, synssansen og følesansen er vigtige for barnets oplevelse, læring og udvikling. Som en effekt af bevægelse og kropskendskab udvikles barnets selvtillid og sociale kompetencer, og barnet får mere overskud til at lære.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med krop og bevægelse angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi vil udfordre børnene motorisk, sanseligt og bevægeligt hver dag - så de bliver udfordret fysisk og får oplevelser, der skaber lyst og glæde til at bruge kroppen alsidigt.

Det, at børnene bruger deres krop fysisk og giver dem autentiske erfaringer på egen krop, hvilket stimulerer børnenes nervebaner og øger de signaler, der sendes til hjernen, hvilket øger børnenes livslyst, evne til at eksperimentere, udforske og skabe kreative løsningsstrategier.

Vi har fuldkostordning og vil gennem dialogen bruge processen omkring tilberedelsen af maden og når vi spiser maden i fællesskabet - til at forstørre betydningen af et sundt måltid mad for børnene -hvad gør det for vores krop i et børneperspektiv.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Selv bruger redskaberne og opsøger de udfordringer som redskaberne tilbyder i leg
2. Tegn: Løbende tilegner sig nye/forfiner eksisterende finmotoriske og grovmotoriske færdigheder
3. Tegn: I samspejlet med de voksne begejstres over fysiske aktiviteter og efterspørger f.eks. løbetur
4. Tegn: Bruger kniv og gaffel, at de viser mere initiativ i garderoben, selv er opmærksom på at vaske hænder
5. Tegn: Afstemmer kropssproget til situationen ved glæde, frygt, vrede, smerte og ked-af-det-hed
6. Tegn: Oplever glæde og flow hvor - børnene veksler mellem at være i kropslig ro og i bevægelse
7. Tegn: Bruger kroppen sikkert i forskellige forhindringer og terræn
8. Tegn: Udholder og overvinder længerevarende fysiske udfordringer
9. Tegn: Udviser glæde ved at se sig selv i bevægelse og selv efterspørger ipaden til dette formål
10. Tegn: Får viden og færdigheder til at bruge ipaden/apps og indsigt i hvad de forskellige apps kan tilbyde

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med krop og bevægelse angivet:

1. Tiltag: Indretter det fysiske rum i hverdagen - så børnene møder og har adgang til fysisk udfoldelse
2. Tiltag: Har grovmotoriske og finmotoriske redskaber både ude og inde
3. Tiltag: Rollemodeller for fysisk aktivitet sammen med børnene - f.eks. løbeture, hoppe, danse osv.
4. Tiltag: Bruger hverdagensrutiner som øvebaner - spise med kniv og gaffel, selv tage tøj på, vaske hænder
5. Tiltag: Bruger massage, krammer, kilde, æ som bevidste redskaber-i barn barn og i relationerne til de voksne
6. Tiltag: Bruger sang og musik som motivation til bevægelse - "hit med musikken", vores egen sangbog osv.
7. Tiltag: Vores legeplads hverdag - hvor der er skov ligende områder - med naturens egne udfordringer
8. Tiltag: Løbeture ud i skoven - hvor børnene i leg og mestring øger deres udholdenhed og vedholdenhed
9. Tiltag: Tage video/billeder af børnene i de forskellige kontekster og bruge div. appa til bearbejdning
10. Tiltag: Børnene selv får en ipad og eksperimentere med at lave deres eget kreative kropsligeudtryk

4.5 NATUR OG NATURFÆNOMENER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med natur og naturfænomener angivet:

Mange artede naturoplevelser rummer rig mulighed for leg, læring og udvikling. De skaber grundlag for børnenes forståelse af deres omverden samt en interesse og viden om naturen. Gennem oplevelser i naturen udvikler børnene sig følelsesmæssigt, mentalt og fysisk.

Vi har fokus på det psykiske børnemiljø – hvor vi inddrager børnenes initiativer og følger deres spor og spontane udtryk. Vi er nærværende voksne og vi undres og begejstres sammen over naturens muligheder.

Vi bruger naturen omkring os - hvor vi har naturområder uden for legepladsen - men det er på vores store legeplads - vi har et særligt værdifuldt læringsrum - vi kan bruge hver dag igen og igen på forskellige og kreative måder. Vi har høje træer, masser af buske, langt græs - der er bevidst urørt natur på en stor del af legepladsen både i børnehaven og vuggestuen. Vi har sammen med forældrene plantet en masse bærbuske og flere pilehytter som supplere mulighederne på legepladsen

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi skaber rammer for at børnene lærer naturen at kende med alle sanser og oplever den som kilde til og rum for leg, oplevelse, udforskning og viden - bl.a. ved at komme på ture ud i naturen og ved at være på vores legeplads.

Vi skaber rammer for at børnene udvikler forståelse for naturens rigdom og har respekt for naturen. Vi vil give dem en viden om naturens "gaver" og betydning for vores fælles verden og vise dem hvordan vi i fællesskab passer på den - ud fra et børneperspektiv. Så det bliver en naturlig del af børnenes adfærd, vaner, rutiner at passe på naturen - både i forhold til planter, dyr og naturens ressourcer.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: et trygt sted og bruger legen til at gå på opdagelse og lære naturen og dens forhold at kende
2. Tegn: taler om og mærker vejret, blæsten, regnen og er opmærksomme på årstidernes skiften
3. Tegn: nysgerrige og undersøger naturen f.eks. insekter og dyrs færden under jord, blade og sten
4. Tegn: børnene er nysgerrige og smager på naturen - og bevidst bruger materialer fra naturen i sin leg
5. Tegn: omtaler og benytter -vægt, form, længde og antal, når barnet undersøger og reflekterer over naturens materialer
6. Tegn: børnene har lyst til at være ude og er fordybet i leg - både alene og i større og mindre fællesskaber
7. Tegn: rydder op, fjerner affald og passer på dyrs og planter liv og betingelser
8. Tegn: undersøger og spørger til dyrs og planter livsbetingelser - og betydningen af affald - tyggegummi, glas
9. Tegn: taler om deres oplevelser og bruger billederne til genopleve - turen, situationen, viden, glæde osv.
10. Tegn: bruger ipads som en bog - hvor de deler oplevelser, viden og erfaringer i hverdagen

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med natur og naturfænomener angivet:

1. Tiltag: Kommer ud næsten hverdag på legepladsen - ind i mellem på ture ud af huset og få gode oplevelser
2. Tiltag: Taler og mærker vejret i nuet - kulde, varme, sol og regn mv. og hvad det betyder for os, planter, dyr mv.
3. Tiltag: Taler om naturen - sætter ord på "omverden" omkring os - eksperimenterer og undersøger
4. Tiltag: Smager, dufter, mærker på naturen omkring os - vi har bærbuske og krydderurter på legepladsen
5. Tiltag: eksperimenterer med forskellige matematiske begreber - let/tung, stor/lille, høj/lav, former og farver
6. Tiltag: Udfordringer på alle udviklingsniveauer i naturen og børnene er glade for at være på legepladsen
7. Tiltag: en gang om året har vi et fælles projekt om at passe på naturen - REVAS materialer bruger vi her
8. Tiltag: Når vi er på tur - snakker vi med børnene om - hvad høre til i naturen og hvad gør ikke
9. Tiltag: børnene tager billeder af naturen - i forhold til forskellige læringsmål - affald, dyr mv. på ipaden
10. Tiltag: billederne bliver behandlet i diverse apps og bliver et betydningsfuldt udtryk/erfaring de husker

4.6 KULTURELLE UDTRYKSFORMER OG VÆRDIER

SAMMENHÆNG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende fokus for jeres arbejde (sammenhæng) med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Kulturelle udtryksformer og værdier er et læreplanstema, som er med til at præge børnenes forståelse af og tilgang til verdenen. Det er gennem mødet med andre kulturelle værdier og udtryksformer - kunstneriske, kulturelt, menneskeligt - at vi bliver bevidste om egne kulturelle rødder. Ved at skabe traditioner og udvikle kulturel praksis i vores børnehus, kan børnene blive inspireret til selv at lege, omforme og eksperimenterer med de udtryk, de møder på deres vej. Legende processer som børnene oplever spændende og udfordrende, og som sætter følelser, spænding, angst, sjov og ballade i centrum. Det legende element er vigtigt, da legen udelukkende er på børnenes præmisser. Vi prioriterer i vores børnehus at lave en årsplan fra år til år - som indeholder forskellige traditioner og skaber en kultur - hvor det er børnenes oplevelser der er i centrum. Det at have traditioner gør at børnene oplever genkendelighed, tryghed og glæder sig til fastelav, fællesspisning med forældre. forældre osv.

MÅLSÆTNING OG TEGN

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner for den nuværende periode er følgende overordnede mål for arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

Dagtilbuddets overordnede mål:

Vi skaber rammer for at børnene får viden om og erfaringer med forskellige traditioner og kulturel mangfoldighed, så de derigennem får viden om deres rødder og en øget omverdens bevidsthed. Vi inddrager familie og lokalsamfund.

Vi laver en årsplan - hvor vi prioritere forskellige traditioner som giver børnene viden og erfaringer - de kan tage med sig videre - i legen.

Vi prioriterer barnets fødselsdag eller egen fest højt.

Vi præsenterer børnene for alsidige kunstneriske udtryk - eventyr, rollespil, fantasi, musik, sang, materialer osv. som børnene afprøver, eksperimenterer med og gør sig nogle erfaringer - de kan tage med sig videre - blive optaget af - bringe med sig i legen.

Vi skaber rammer for at børnene afprøver og eksperimenterer med forskellige udtryksformer - både på eget initiativ og ved inspiration fra personalet - det tænker vi ind i f.eks. i forberedelsen af vores traditioner sammen med børnene - i selve oplevelse - og i den senere bearbejdning - børnenes udtryk.

Følgende tegn på læring hos børnene blev formuleret:

1. Tegn: Genkender traditioner og tilbagevendende begivenheder fx fastelavn, sommerfest osv.
2. Tegn: Fortæller om forskellige kulturer og traditioner
3. Tegn: Deltager i kreative aktiviteter og større projekter over længere tid
4. Tegn: At børnene oplever glæde ved at blive fejret og fejre hinanden
5. Tegn: Deltager og skaber rolle- og regellege med forskellige temaer og udtryksformer
6. Tegn: Former i ler, tegner, fortæller historier, synger, danser, klæder sig ud og kombinerer nogle af disse
7. Tegn: Undersøger og vil gerne forstå det, der er anderledes
8. Tegn: Forstår og bidrager til dagtilbuddets hverdagsaktiviteter
9. Tegn: begyndende interesse og færdigheder i at være deltagende i processen med forskellige apps
10. Tegn: Bruger redskaberne efterfølgende til at "genopleve" situationer i dialog med kammeraterne

TILTAG

I forbindelse med formuleringen af pædagogiske læreplaner blev følgende tiltag i arbejdet med kulturelle udtryksformer og værdier angivet:

1. Tiltag: Årsplan med de forskellige traditioner og kulturelle oplevelser vi tilbyder børne (og forældre)
2. Tiltag: Bruger traditionerne til at give børnene viden om deres omverden
3. Tiltag: Giver børnene erfaringer med kulturelle og kunstneriske udtryk f.eks. forberedelserne af traditionerne
4. Tiltag: Arrangerer barnets fødselsdag i samarbejde med forældrene
5. Tiltag: Bruger rollespil, eventyr, fortællinger, sang og musik hvor børnene får viden og erfaringer
6. Tiltag: Et alsidigt udvalg af kunstneriske materialer giver børnene erfaringer med spontan og planlagt
7. Tiltag: At vi snakker om den mangfoldighed der er i vores børnehus - forskelligheder og ligheder
8. Tiltag: Visuelleredskaber til at synliggøre hverdagens rutiner, redskaber, billeder af børnene mv.
9. Tiltag: Alsidige erfaringer med at bruge ipad - og de forskellige apps bookcreator, imovie mv.
10. Tiltag: Videofilm af børnene hvor de gør sig erfaringer med ovennævnte - klippes sammen til små "bøger"

Illustration 5

5 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ SOM EN INTEGRERET DEL AF DET PÆDAGOGISKE ARBEJDE

5.1 ARBEJDET MED ET GODT BØRNEMILJØ

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er arbejdet med børnemiljøet beskrevet med følgende ord:

Et godt børnemiljø handler om det sociale netværk i Børnehuset. Som det er blandt børnene - og mellem børnene og de voksne. Kvaliteten er ikke nødvendigvis forbundet med at have et overdådigt udstyret legemiljø, men at have den sociale tryghed og sikkerhed, der giver selvværd og ro til at opdage verden. Og få samlet erfaringerne til et selv billede, der hænger sammen og er positivt. Børn har brug for det overskuelige sociale miljø med venner og stabile normer, præget af nærvær, fortrolighed og fællesskaber – og så den vished, der ligger i at have den gode og sikre kontakt til den voksne. Mange børn er hver dag på socialt arbejde - for nogen er det lettere og for andre hårdt og slidsomt – For det meste er det heldigvis daglige succeser og det er her, vi skal sigte med det sociale børnemiljø - hvor alle børn er ligeværdige deltager i fællesskaberne (kilde DCUM).

Vi voksnes rummelige samspilsmåde (efter Berit Bae) er understøttende for sådan et miljø:

- Fokuseret
- Medlevende
- Lader barnet følge op
- Lader sig afbryde
- Velvillig fortolkning
- Giver barnet nye chancer
- Formidler kundskaben
- Forståelse for intentionen

I Børnehuset arbejder vi med hvordan vi kan understøtte et sådan børnemiljø via vores fysiske, æstetiske og psykiske børnemiljø, så børnene oplever glæde, læring, udvikling og trivsel. I læreplanstemaerne har vi fokus på, at beskrive, hvordan vi tænker det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø samt demokrati begrebet – hvor børnene inddrages, gives medbestemmelse i det omfang det er relevant.

I forhold til at være børnemiljøet bevidst, i den pædagogiske praksis, vil vi beskrive dette perspektiv, både i vores planlægningsværktøjer; smtte modeller eller basisanalyse modeller. Vi vil også gøre det synligt og bevidst i vores evalueringsredskaber, hvor vi bl.a. bruger logbøger, video samt praksisfortællinger.

Vores fokus på at udvikle vores pædagogiske praksis, via Marte Meo principperne, er også en vigtig del af at blive bedre til at mestre den understøttende kommunikation i samspillet med børnene i praksis. Her vil vi udfordre og udvikle vores pædagogiske praksis/kommunikation gennem analyse af videooptagelser på vores personalemøder, børnemøder og på tværfaglige møder.

Forældresamarbejdet er også vigtig i forhold til at skabe sunde børnefællesskaber, som er centralt i børnemiljøperspektivet. Dette er et fokus vi er ved at udvikle på, i vores VIDA projekt. Her har vi bl.a. fokus, hvordan vi gør børnefællesskabet og børnenes ressourcer synlige og værdifulde for forældrene. Vi har i vores første eksperiment, "følelseskufferten", valgt at lave et vendespil med alle kammeraterne i gruppen, som smiler. Her bliver det synligt for forældrene hvilke børn og dermed hvilke muligheder for legerelationer, der også er i gruppen. Der er, i vejledningen til forældrene, tydeligt lagt op til at have en dialog med sit barn om alle de gode ressourcer som kammeraterne besidder. Det har fungeret rigtig godt og der er mange gode, værdifulde børnefortællinger samlet i kinabogen som forældrene skriver tilbage i. Og flere forældre har ønsket, at børnene kunne få et vendespil i fødselsdagsgave, da de kan se hvor optaget og hvilken glæde børnene har ved snakken om kammeraterne på denne konkrete måde. I vuggestuen deltager vi i barnet i centrum 2. Her har vi fokus på hvordan didaktikken kan bidrage til en mere bevidst og professionel pædagogisk praksis. Vi har her pt. et fokus på didaktikken i hverdagsrutinerne som er et værdifuldt læringsrum for børnene, da de rummer gentagelser, meningsfuldt og erfaringsbaseret læring, hvor barnet oplever processen på egen krop, gennem aktiv deltagelse, og ser resultatet af egen indsats her og nu samt glæden ved at mestre. Dette læringsrum skabes f.eks. i garderoben, ved spisning, på badeværelset osv.. I forhold til hverdagsdidaktikken har vi også fokus på hvordan vi kan skabe betydningsfulde og konkrete deltagerbaner for forældrene, hvor vi fælles understøtter barnets læring gennem leg.

5.2 ARBEJDET MED BØRNEMILJØVURDERINGER

Under udarbejdelsen af pædagogiske læreplaner er anvendelsen af børnemiljøvurderinger til at skabe inkluderende læringsmiljøer beskrevet med følgende ord:

I Børnehuset i Kølvrå er vi lyttende og opmærksomme på børnenes ideer i hverdagen og følge deres initiativer ind i den pædagogiske plan vi lægger via smtte-modeller, basisanalysemodeller mv. Vi vil i vores evalueringer se efter tegn på læring hos barnet. Både ved at se på de planlagte tegn på læring og på de tegn, der overrasker os, og justere ved at have læreplanen i "baghovedet" og børnenes initiativer i "forhovedet" - så vi kvalificerer en pædagogisk praksis, hvor vores evne til "situationsbevidsthed" er i fokus.

I trivselsmålingerne vil vi løbende inddrage forskellige redskaber fra dcums hjemmeside, ved at se på, hvordan vores egne relationer positioneres i forhold til barnets trivsel, ved at se på barnets relationer ud fra værdien om, at alle børn skal have mindst én tæt relation til ét andet barn og have flere legerelationer ude i børnefællesskabet.

6 AFSLUTNING

Vi vil arbejde videre med at have forskellige fokusområder ind i vores pædagogiske praksis i forhold til at kvalificere arbejdet med vores pædagogiske læreplan/den pædagogiske praksis.

Vi vil veksle mellem at have et læringsfokus på planlagte pædagogiske aktiviteter, hverdags rutinerne og børnenes spontane leg - velvidende at alle aspekter er i spil i hverdagens pædagogiske praksis - og hver især rummer et værdifuldt læringsrum. Men for at give os muligheden for at stille skarpt på egen rolle og hvordan vi understøtter de forskellige læreprocesser bedst muligt i børnefællesskaberne, vælger vi at kigge ét sted hen et "øjeblik" og derved kunne gå mere i dybden med f.eks. samspillet og didaktikken.

Alle 6 temaer i læreplanen er en del af vores hverdag og skaber værdifulde læringsrum, f.eks. i børnenes spontane leg, på legepladsen, er det både temaerne; sprog, personlige kompetencer, sociale kompetencer, natur og naturfænomener, krop og bevægelse, der bidrager til barnets læringsrum. Når vi har fokus på kultur og traditioner i forskellige værkstedsaktiviteter eller i forhold til fastelavn, er alle temaerne også i spil. Børnene indgår i dialoger, de afprøver forskellige materialer, de får viden om traditionerne de er sammen om, de øver deres fin- og grovmotoriske færdigheder, de venter på tur og lader andre børn komme til osv.

Vi arbejder videre med at have fokus på samspillet med børnene, gennem Marte Meo metoden, ved at bruge videooptagelser af forskellige hverdags situationer i den pædagogiske praksis og ved at inddrage tværfaglige samarbejdspartnere, der kan udfordre vores viden og færdigheder i forhold til dette.

I hvert tema har it og digitalisering fået en plads i forhold til at skabe nogle rammer i vores pædagogiske praksis, hvor børnene bliver aktører i deres elektroniske læreprocesser gennem afprøvelse og eksperimenter med forskellige apps. Det bliver et fokus ved, at et personale løbende på vores personalemøder bruger en times tid til at videregive viden og færdigheder som vi afprøver i praksis.

Hjernen&Hjertet

Hjernen&Hjertet er et IT-system, som Rambøll har udviklet til at understøtte arbejdet med udvikling og dokumentation af kvalitet i dagtilbud.

Systemet hedder "Hjernen&Hjertet", fordi det forener den logisk-rationelle "hjerneaktivitet" det er at måle og dokumentere kvalitet, med den "hjerteaktivitet", det er at levere kvalitet i samværet med vores fælles børn.

Hjernen&Hjertet samler oplysninger fra de pædagogiske læreplaner, oplysninger til pædagogisk tilsyn, "Dialogprofiler" til brug i forbindelse med forældresamtalerne og andre oplysninger om den pædagogiske kvalitet.

Oplysninger fra alle disse forskellige dokumentationsopgaver, suppleret med kommunale nøgletal gør det muligt gennem Hjernen&Hjertet at give alle et bedre overblik over kvaliteten i det pædagogiske arbejde.

Du kan læse mere om Hjernen&Hjertet på hjemmesiden: **www.hjernenhjertet.dk**